

Gerrit de Koe: 'Sinds ik hier zit, zie je geen konijnen meer'

Genomineerde Fieldmanager of the Year aan het woord

Was de opmerking van Gerrit de Koe: 'Sinds ik hier zit, zie je geen konijnen meer' bedoeld om duidelijk te maken dat hij geen wildschade heeft op Sport- en Recreatiepark Middenmeer-Voorland & Meerpark? Of wilde hij onbedoeld de Fieldmanager of the Year-jury ook duidelijk maken dat er dankzij de vele sporters geen ruimte meer is voor deze dieren op de door zijn dienst beheerde complexen? Het is namelijk druk, heel druk op deze buitensportaccommodaties in het Amsterdamse Stadsdeel Oost. Druk met sporters en bewegers. En dat is mede een verdienste van Gerrit de Koe.

Auteur: Broer de Boer

Gerrit (53) zwaait al zo'n tien jaar de scepter over het onderhoud van momenteel vier sportcomplexen, met een vijfde in aanbouw in het Amsterdamse Stadsdeel Oost. Straks zal het gaan om totaal 73 velden. Een teamleider en twee opzichters ondersteunen hem bij het aansturen van de functionele organisatie. Die bestaat uit 22 medewerkers. "Ik leid een zelfsturende organisatie", noemt hij het zelf. Nagenoeg alle onderhoud aan sportvelden en het groen op de complexen wordt door zijn dienst gedaan. "Zelfs op zaterdag en zondag loopt hier nog drie man personeel rond en wordt gemaaid als dat nodig is", verduidelijkt hij. En bij 'alles zelf doen' hoort ook het onderhoud van dienstgebouwen op het sportpark. Een en ander betekent ook een schuur vol materieel. "Daarbij is vanwege de bedrijfszekerheid de keuze gevallen op voornamelijk de John Deere-lijn. Graag werken we ook samen met de afdeling Reiniging en Groen in ons Stadsdeel. Dit onder andere voor de gladheidsbestrijding.

Al met al loopt bij ons voor meer dan een miljoen

euro's aan materieel", schat Gerrit. "We hebben zelf bijvoorbeeld een Vertidrain en een doorzaaimachine. We hebben geen Fieldtopmaker; deze machine kunnen we niet efficiënt genoeg gebruiken."

Beheer en onderhoudplan

Deze kandidaat voor de award heeft de schriftelijke juryvragen zeer uitgebreid beantwoord. Gerrit is een echte planner en zeer welbespraakt. Bij de werkplanning van mens en machines werkt hij volgens de normen van het Imag, het Instituut Mechanisatie Arbeid en Gebouwen. Alle werkzaamheden op zijn park heeft hij in kaart gebracht, zodat hij exact de benodigde manuren, machine-uren en de kosten in beeld heeft. "Daar valt ook alle ongenormeerde werk onder", aldus Gerrit. "Activiteiten als maaien heb je natuurlijk vlot in beeld, maar indirect werk als sneeuwruimen, wasgoed uitzoeken, stormschade herstellen of mensen met een taakstraf begeleiden is natuurlijk andere koek. Daarvoor heeft niemand de normen." Gerrit is naar eigen zeggen de

Een schuur vol materieel. De bijbehorende aftakassen zijn overzichtelijk opgehangen.

enige fieldmanager in Amsterdam die de normen zo goed in beeld heeft. Binnenkort start hij met de jaarlijkse review, om te bekijken of, en zo ja

welke bijstellingen er nodig zijn om een nauwkeurige begroting op te zetten.

Ecologisch beheer

In Amsterdam-Oost werkt men tegenwoordig op de sportcomplexen volgens een methode van natuurvriendelijk beheer. Gerrit: "Daaraan ligt geen impliciet beleidsplan, maar een uitvoerend werkplan aan ten grondslag. Want" – zegt hij lachend – "beleidsplannen zijn er genoeg. In de praktijk betekent het dat we bijvoorbeeld langs waterlopen de natuur meer zijn gang laten gaan. Alle natuur 'netjes gestroomlijnd' langs de velden, zoals we daar vijftien jaar geleden nog voor zorgden, kennen we na implementatie veel minder. Ik spreek nu van gestroomlijnde ruigtes. De medewerkers hebben voor deze nieuwe wijze van onderhoud ook meerdere cursussen ecologie gevolgd. Vooral bij wat oudere sportparkmedewerkers vergt natuurvriendelijk beheer een omslag in hun denken. In perken waar vroeger

Slagroom op de taart

Wat vormt voor Gerrit de Koe nu echt de slagroom op de taart? "Het Meerpark en dan specifiek de faciliteiten op het park, die kinderen moeten aanzetten tot meer bewegen en waarvan iedereen gebruik kan maken. Het is hier een openbaar toegankelijk terrein. Hier kun je ook zonder lid van een vereniging te zijn een balletje trappen of met speeltoestellen bezig zijn." Bij de realisatie is men bij Stadsdeel Oost zeer creatief geweest door ook provinciaal budget hiervoor aan te wenden. In Fieldmanager 2 van dit jaar verscheen hierover reeds een artikel.

Niet alleen sport, maar vooral ook de beweging eromheen, daarvan raakt Gerrit de Koe gepassioneerd. Op sportpark Middenmeer-Voorland & Meerpark vind je maar liefst acht speeltuintjes voor de kinderen. Er zijn fiets- en skeelerpaden. Het gebied is geheel ontsloten en er zijn wandelroutes uitgezet.

alles geschoffeld of gespoten werd, moet men nu sommige kruiden juist laten staan. Voor bezoekers van de sportparken is het ook even wennen." Maar Gerrit schuwt het gebruik van chemie op de door hem beheerde sportcomplexen niet. En dat durft hij op basis van de door hem vastgelegde gegevens ook rustig aan de politieke partijen te zeggen en te laten zien. Gerrit: "Maar als je alles op een rijtje zet en naast producten als MCPA, MCPP en Roundup ook rattengif en dergelijke opneemt, dan schrik zelfs ik wel eens. Met de getallen die ik aanlever, kan ik ook laten zien wat het beheer moet gaan kosten als 'men' het helemaal anders wil doen. Helemaal niet meer spuiten op de sportcomplexen in Stadsdeel Oost zou geschat 2 fte extra kosten, dit naast andere uitvoeringskosten." Het middel dat Gerrit nog niet laat inzetten tegen onkruid op de sportvelden is intensief verticuteren en het gebruik van de kriebeleg. "Hoewel je er vraagtekens bij kunt zetten of de verbruikte dieselolie nu echt milieuvriendelijker is dan de toepassing van chemie", filosofeert Gerrit.

In Amsterdam-Oost worden ook de buurtbewoners bij het ecologische natuurbeheer betrokken. "Bij bepaalde projecten kunnen we soms wat handjes extra gebruiken", verduidelijkt Gerrit. "Zeven maal per jaar gaan groepjes van circa tien buurtbewoners samen met mijn medewerkers aan de slag om projecten aan te pakken. Onze medewerkers stimuleren dat en wij faciliteren, tezamen met Landschapsbeheer Noord Holland, zulke vrijwilligersdagen."

Hoge bezettingsgraad

De parate kennis van Gerrit de Koe is groot. Ook de bezettingsgraden somt hij moeiteloos op. "In 2002 trainden op de vier complexen 420 elftallen 0,4 maal per week. Afgelopen jaar trainden 940 elftallen 1,5 maal per week. Die groei wordt veroorzaakt door een stuk inbreiding van de stad, maar ook sporters uit Zeeburg, IJburg en Almere. Vaak hebben ze hun roots in Amsterdam en blijven hier te (blijven) sporten. Dat doet men liever hier dan in Amsterdam-West. Men beschouwt het hier als veilig, als gezellig. En daardoor zitten we lekker vol, ook door een tendens van meer trainingen en meer wedstrijden. Op natuurgras houden we een normale bespeling van 280 uur aan. Het kunstgras van sportcomplex Olympiaplein (Stadsdeel Zuid) wordt bijvoorbeeld jaarlijks 2.500 uur benut! Daar wordt dus van 's ochtends 7.00 uur tot 's avonds 23.00 uur gesport: zeven dagen per week! Let wel: we

komen ook aan hoge bezettingsgraden omdat er bijvoorbeeld frisbeeverenigingen aan de zijanten van de voetbalvelden spelen." Gerrit de Koe heeft ook goed in kaart hoe veel teams de verenigingen hebben, en hoe zich dat heeft ontwikkeld: "Al jarenlang kunnen verenigingen in Stadsdeel Oost geen complete nieuwe teams meer aanstellen. De gemeente verhuurt hier de velden aan een stichting. Daarvoor rekenen we 4.700 euro voor een kunstgrasveld en 2.700 euro voor een natuurgrasveld, dat laatste op basis van 40 weken. De stichtingen verhuren in blokken van halve velden. Voor verlichting van dat blok krijgt alleen de trainer een pasje waarmee hij vier armaturen kan aanzetten."

Rondgang

Tijdens de rondgang over het Meerpark verloochent Gerrit niet dat hij in zijn jeugd aspiraties had om boer te worden. Uiteindelijk volgde hij de middelbare tuinbouwschool. Als teammanager buitenaccommodaties trad hij in 2002 aan in zijn huidige functie. De staat van de velden heeft hij goed in zijn hoofd. De dagelijkse gang van zaken op het natuurgras ligt echter iets verder van hem af. Als daarentegen het woord 'kunstgras' valt, gaat de frequentie van zijn woordenstroom omhoog. Hij legt uit dat hij eigenlijk eens met vier de grote steden en een paar aannemers en deskundigen om de tafel zou willen gaan zitten om een moederbestek (gunnen op waarde) voor aanbesteding van de aanleg van kunstgrasvelden te maken. "Een brainstormsessie hierover zou een mooie aanzet kunnen geven. Waarom moet kunstgras er trouwens als gras uitzien? Ik wil op dit moment bijvoorbeeld op mijn kunstgrasvelden gewoon 120.000 filamenten per vierkante meter met een bladbreedte van 1,2 mm. In een gesprek met de Fifa, enkele weken geleden in Zwitserland, heb ik aangegeven dat de Fifa te veel bezig is met kunstgras voor de topsport (goede exposure, maar toch!) Dat heeft maar een marktaandeel van twee procent, terwijl voor die overige 98 procent, waar men 'gewoon' op sport, te weinig gedaan wordt." Ik heb de Fifa uitgenodigd om daar in Amsterdam, samen met diverse andere grote gemeenten (eindgebruikers), eens over van gedachten te wisselen." Gerrit heeft hier zijn mening en ideeën over kunstgras nooit onder stoelen of banken gestoken: sla de edities van Fieldmanager er maar eens op na!

De bodem

Het Sportpark Voorland-Middenmeer, dat Gerrit

Juryleden John Ariens (links) en Joost Schuijs onderwerpen ook de zode en de bodem aan een onderzoek.

de juryleden toont, is een openbaar sport- en recreatiepark dat zo'n 70 jaar oud is. Op dit sportpark liggen 29 velden, waarvan inmiddels 15 met kunstgras (4 hockey, 11 voetbal). De grondslag is hier klei op veen, en daar zijn toentertijd de sportvelden direct op aangelegd. "Laat de afgelopen 40 jaar telkens eens 0,5 cm zand gedrest zijn", denkt Gerrit hardop. De juryleden steken even een bodemonmonster: dat klopt wel redelijk. Onder de 40 cm stuiten ze op een 'vette' grond. "Wanneer je een nieuw veld aanlegt, moet dat 30 jaar meekunnen. Zo om de tien jaar vind ik een topaagrenovatie tot 20 cm nodig." Dat zijn de uitgangspunten die Gerrit gebruikt voor zijn meerjarenplanning. Voor aanleg en voor renovatie van de bovenlaag schakelt hij op basis van uitgebrachte offertes de loonwerker in. En de drainagereeksen doorspuiten? Gerrit: "Dat gebeurt hier om de drie jaar. Bij kunstgras doen we dat steekproefsgewijs om de vijf jaar. Frequent draineren is hier nodig omdat er nogal wat ijzer in de bodem zit."

Mindmap

Ook aan de lunchtafel blijft Gerrit op gedreven wijze zijn gedachten over het vak uiten. Hoe de branche slimmer met de btw kan omgaan ("Het Stadsdeel heeft hier de afgelopen jaren voor 20 miljoen geïnvesteerd"), privatisering van onderhoud (gaat volgens hem ten koste van kwaliteit, maar is voor bepaalde hockey- en tennisverenigingen acceptabel), gebruik van meststoffen

("Ik kreeg door de overgang van chemie naar organisch/minerale DSM-producten beter gras ondanks hogere bezetting"), groenopleidingen ("Moeten beter; jongeren kunnen nog geen kastanjeboom van een eik onderscheiden"), vrijwilligerswerk op sportvelden ("Wij onderhouden alles, zelfs zoden leggen we terug, vrijwilligers krijg je daarvoor in Amsterdam echt niet"). En ook zijn laatste troef in de strijd om de verkiezing tot Fieldmanager of the Year speelt hij aan de lunchtafel uit. Er komt een boekwerkje op tafel dat uitsluitend voor de onderhoudsmedewerkers bestemd is. Het geeft een vertaling van het gemeentelijke beleid naar de praktijk van alledag. "Het geeft weer wat voor ons als medewerkers de doelen zijn en wat onze opdracht is om dat te bereiken. Ik stel de tekst hiervan op. Voor mij is het een soort *mindmap*. Bij de medewerkers zorgt het dat de neuzen dezelfde kant op staan."

Kandidaat: Gerrit B.H.C. de Koe

Werkzaam bij: Gemeente Amsterdam, Stadsdeel Oost

Functie: Teammanager Buitenaccommodaties

Eerder werkzaam bij: Gemeente Amsterdam Stadsdeel Bos en Lommer, Gemeente Zandvoort, Fa. Arend de Winter Combigroen Heiloo, Fa. Adrichem IJmuiden.

Basisopleiding: Lage land- en tuinbouwschool, Alkmaar; middelbare tuinbouwschool, Hoorn; leerlingstelsel Alkmaar (vakbekwaam hovenier)

Aanvullende opleidingen, cursussen, trainingen: Tuintechnicus PBNA, middelbare vervolgoopleiding Groenvoorziening, diverse computercursussen, functioneringsbeoordelingcursus, bestek schrijven en begroten, schrijven van rapporten, voorstellen en besluiten, cursus boomschade, taxatie en aansprakelijkheid, timemanagement, conflicthanting, vergadertechnieken, projectmanagement, middelmanagement, voortgezet management, general management post-hbo.

Overig: Gerrit is verantwoordelijk voor de planning van nieuwe sportvelden, de aanbesteding van sportvelden, communicatie met clubbestuurders en de financiële planning en verantwoording.

Het doorstikken van de gewezen duurzame (CSC) kunstgrasmat bij FC Zeeburgia. Deze kan later na verwijdering opnieuw gebruikt worden. "Duurzaam gebruik zal naast hoge kwaliteit steeds belangrijker worden", aldus Gerrit. "Ook in de 'vervangingsmarkt'.